ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ

ਬਨਾਮ

ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2007 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 889)

24 ਮਾਰਚ, 2023

[ਐਮ. ਆਰ ਸ਼ਾਹ, ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.ਜੇ]

ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 - ਐਸ.ਐਸ. 10(a)(i), 3 ਅਤੇ 4

ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀ "ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ" ਨੂੰ UAPA, 1967 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਯੂਏਪੀਏ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੋਕਥਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1), (2), ਅਤੇ (4) ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ UAPA ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ, ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10(ਏ)(i) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਠੰਢਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਿਧਾਂਤ / ਸਿਧਾਂਤ - ਚਿਲਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਧਾਂਤ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(c) ਅਤੇ 19(4) ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ: ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(c) ਅਤੇ 19(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਯੋਜਿਤ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ) ਅਤੇ ਰਨੀਫ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਜਜਮੈਂਟ/ਆਰਡਰ।

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 - ਧਾਰਾ 10(ਏ)(i) ਰਨੀਫ ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(ਏ)(i) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ) ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਦੱਸਤਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਆਯੋਜਿਤ: ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਅਰਥ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਘ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਸਿਧਾਂਤ/ਸਿਧਾਂਤ - "ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ" - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਪ੍ਰਤੀ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ. ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.)

1. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਅਰੂਪ ਭੁਆਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੀਡਿੰਗ ਡਾਊਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ., 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਧਾਰਾ 10(a) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। (i) UAPA ਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ UAPA ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਅਰਥ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਨਾ ਤਾਂ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ। ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, ਅਤੇ 11.5][535-F-H; 536-ਏ-ਈ, ਐੱਚ]

2. ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(c) ਅਤੇ 19(4) ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ (ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ) ਅਤੇ ਰਨੀਫ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 13 ਅਤੇ 13.1][542-G-H; 453-ਏ-ਸੀ]

3.1 ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ, ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੰਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14.5][554-E-F]

3.2 ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ

ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ, ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10(1)(i) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਕਿਸੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16.1][556-ਈ-ਜੀ]

3.3 ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ "ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ", ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ: "ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।" ਇਸ ਲਈ, ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਦਾ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਉਹ ਉਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। . ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਠੰਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 17.1][557-B-F]

4. ਰਨੀਫ, ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਦੋ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ), ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰਾ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i), ਸਿਰਫ਼ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਭੜਕਾਹਟ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਿੰਸਾ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ, ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 18][557-G-H; 558-ਏ-ਸੀ]

*ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਨੀਫ (**2011) 1 SCC 784: [2011] 1 SCR 590**; ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ **(2011) 3 SCC 377: [2011] 2 SCR 506;** ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ **(2011) 3 SCC 380: [2011] 4 SCR 289** - ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।*

*ਬਾਬੂਲਾਲ ਪਰਾਟੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ **[1961] 3 ਐਸਸੀਆਰ 423;** ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਬਨਾਮ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ **(1970) 3 SCC 746: [1971] 2 SCR 711;** ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਪੀ.ਡੀ. ਡਾ: ਏ.ਐਸ. ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ **[1960] 2 ਐਸਸੀਆਰ 821;** ਜੋਸਫ ਕੁਰੂਵਿਲਾ ਵੇਲੁਕੁਨਲ ਬਨਾਮ. ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ **[1962] Supp 3 SCR 632;** ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ **(2008) 6 SCC 1: [2008] 4 SCR 1**; ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ **(1973) 4 SCC 225: [1973] Suppl. SCR 1**; ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1970) 1 SCC 67:***

[1970] 2 SCR 522; *ਅਤੇ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੂ ਮੈਂਬਰ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਰਾਹੀਂ* ***(2014) 8 SCC 390: [2014] 9 SCR 283 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।***

ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਭਾਰਤ ਕੋਕਿੰਗ ਕੋਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ***(1983) 1 SCC 147: [1983] 1 SCR 1000;*** *ਕੌਸ਼ਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 6;*** *ਰਾਮਲੀਲਾ ਮੈਦਾਨ ਕਾਂਡ, ਮੁੜ* ***(2012) 5 SCC 1: [2012] 4 SCR 971;*** *ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ* ***(1987) 1 SCC 395: [1987] 1 SCR 819;*** *ਪਥੁਮਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ* ***(1978) 2 SCC 1: [1978] 2 SCR 537;*** *ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ* ***(2004) 9 SCC 580: [2003] 6 Suppl. SCR 860;*** *ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮਲਾਲ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਚੋਕਸੀ* ***[1965] 2 ਐਸਸੀਆਰ 457;*** *ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ* ***(2015) 5 SCC 1: [2015] 5 SCR 963****; ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ* ***1962 SC 955: [1962] Suppl. SCR 769;*** *ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲਾਬਾਲਾ ਦੇਵੀ ਏ.ਆਈ.ਆਰ* ***1952 ਐਸਸੀ 329: [1952] ਐਸਸੀਆਰ 654;*** *ਐੱਸ. ਰੰਗਰਾਜਨ ਬਨਾਮ ਪੀ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਤੇ ਹੋਰ* ***(1989) 2 SCC 574: [1989] 2 SCR 204;*** *ਠੀਕ ਹੈ. ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਕਸ. ਜੋਸਫ ਏ.ਆਈ.ਆਰ* ***1963 812: [1963] Suppl. SCR 789****; ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* ***(1995) 3 SCC 214: [1995] 2 SCR 411****; ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* ***(1994) 3 SCC 569: [1994] 2 SCR 375;*** *ਟੀ.ਐਨ. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ* ***(1980) 3 SCC 97: [1980] 1 SCR 1026;*** *ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ* ***(1997) 5 SCC 536: [1996] 10 Suppl. SCR 585;*** *ਅਤੇ ਥਵਾਹਾ ਫਾਸਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2021)* ***SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1000*** *- ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.*

ਨਿਹਾਰੇਂਦੂ ਦੱਤ ਮਜੂਮਦਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ ***1942 ਐਫ.ਸੀ.ਆਰ. 38 -*** *ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.*

ਸ਼ੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ***249 ਯੂ.ਐਸ. 47 (1919);*** *ਬ੍ਰੈਂਡਨਬਰਗ ਬਨਾਮ ਓਹੀਓ* ***395 ਯੂ.ਐਸ. 444 (1969);*** *ਸਕੇਲ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ* ***16 ਐਲ. ਐਡ 2ਡੀ 782****; ਐਲਫਬ੍ਰਾਂਡ ਬਨਾਮ ਰਸਲ* ***16 ਐਲ. ਐਡ 2ਡੀ 321****; ਸੰਯੁਕਤ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਮੈਕਗ੍ਰਾਥ [****95 ਐਲ. ਐਡ 817]*** *- ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.*

<u>ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ. (ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤ)</u>

1. ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15][567-C]

2. ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਲਫਬ੍ਰਾਂਡ ਬਨਾਮ ਰਸਲ, ਕਲੇਰੈਂਸ ਬ੍ਰਾਂਡੇਨਬਰਗ ਬਨਾਮ ਓਹੀਓ ਰਾਜ, ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਜੀਨ ਫ੍ਰੈਂਕ ਰੋਬੇਲ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਖਤਾਪਲਟ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਸ਼ਣ ਜਾਂ ਆਲੋਚਨਾ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਸੰਗਠਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਹ UAPA ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੋਕਥਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 30 ਅਤੇ 48] [572-F; 579-ਏ-ਸੀ]

3. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ "ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ" ਹੈ। ਇਹੀ ਫਰਕ ਹੈ ਜੋ ਅਰੂਪ ਭੁਆਨ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ, ਉਹ ਵੀ ਲਗਭਗ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ' ਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 50 ਅਤੇ 52][580-C, F]

ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ***(2011) 3 SCC 377: [2011] 2 SCR 506*** *ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ* ***(2011) 3 SCC 380: [2011] 4 SCR 289*** *- ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।*

ਬਾਬੂਲਾਲ ਪਰਾਟੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ***[1961] 3 ਐਸਸੀਆਰ 423*** *ਅਤੇ ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਬਨਾਮ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ* ***(1970) 3 SCC 746: [1971] 2 SCR 711*** *- ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ।*

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ***(2004) 2 SCC 510: [2004] 1 SCR 1038;*** *ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਐਸਬੈਸਟਸ ਸੀਮਿੰਟ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***(2000) 1 SCC 426: [1999] 5 Suppl. SCR 155;*** *ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ* ***(2015) 5 SCC 1: [2015] 5 SCR 963;*** *ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ (ਬੰਬੇ) ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***(1985) 1 SCC 641: [1985] 2 SCR 287****; ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਬਨਾਮ ਡਾ: ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ* ***[1960] 2 ਐਸਸੀਆਰ 821;*** *ਪਥੁਮਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (****1978) 2 SCC 1: [1978] 2 SCR 537;*** *ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ* ***(1987) 1 SCC 395: [1987] 1 SCR 819****; ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ* ***(2008) 6 SCC 1: [2008] 4 SCR 1;*** *ਜੈਂਦਰ*

ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ***(2009) 7 SCC 104: [2009] 8 SCR 591*** *ਅਤੇ ਰਾਮਲੀਲਾ ਮੈਦਾਨ ਕਾਂਡ, ਦੁਬਾਰਾ,* ***(2012) 5 SCC 1: [2012] 4 SCR 971*** *- 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ.*

ਕੌਸ਼ਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ***2023 SCC*** *ਔਨਲਾਈਨ 6; ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ ਬਨਾਮ ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ ਅਸਾਮ ਰਾਜ* ***(2015) 12 SCC 702****; ਧਰਮ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ* ***(2004) 1 SCC 712: [2003] 6 Suppl. SCR 151****; ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਜੀ. ਕਤਾਰ* ***[1952] ਐਸਸੀਆਰ 597;*** *ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲਾਬਾਲਾ ਦੇਵੀ* ***ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 329: [1952] ਐਸਸੀਆਰ 654;*** *ਠੀਕ ਹੈ. ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਕਸ. ਜੋਸਫ਼* ***ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 812: [1963] ਸਪਲਾਈ. SCR 789;*** *ਏ.ਪੀ. ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਬੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰੈੱਡੀ* ***(2011) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 286: [2011] 14 SCR 1;*** *ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਏ.ਆਈ.ਆਰ* ***1962 SC 263: [1962] 3 SCR 547;*** *ਜਮਾਤ-ਏ-ਇਸਲਾਮੀ ਹਿੰਦ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ* ***(1995) 1 SCC 428: [1994] 6*** *ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ* ***316;*** *ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ (ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***[1959] ਐਸਸੀਆਰ 12;*** *ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਰਾਜ - ਕੋਚੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ* ***[1952] ਐਸਸੀਆਰ 1112;*** *ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਆਰ.ਐਮ.ਡੀ. ਚਮਾਰਬਾਗਵਾਲਾ* ***[1957] SCR 874;*** *ਰਿਲਾਇੰਸ ਪੈਟਰੋ ਕੈਮੀਕਲਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਬੰਬੇ ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ* ***(1988) 4 SCC 592: [1988] 3 Suppl. SCR 212;*** *ਆਰ.ਕੇ. ਗਰਗ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ* ***(1981) 4 SCC 675: [1982] 1 SCR 947****; ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ* ***(1978) 1 SCC 248: [1978] 2 SCR 621*** *ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਨੀਫ* ***(2011) 1 SCC 784: [2011] 1 SCR 590*** *- ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.*

ਮੋਰੇ ਬਨਾਮ ਡੌਡ ***354 US 457 (1957);*** *ਸਕੱਤਰ. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਰੋਇਗ ਰਿਫਾਇਨਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦਾ* ***338 US 604 (1949);*** *ਗਨੀ ਬਨਾਮ ਜੋਨਸ* ***(1970) 1 QB 693;*** *ਐਲਫਬ੍ਰਾਂਡ ਬਨਾਮ ਰਸਲ* ***384 ਯੂ.ਐਸ. 17 (1966);***

ਕਲੇਰੈਂਸ ਬਰੈਂਡਨਬਰਗ ਬਨਾਮ ਓਹੀਓ ਰਾਜ ***395 ਯੂ.ਐਸ. 444 (1969)***; *ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਜੀਨ ਫਰੈਂਕ ਰੋਬੇਲ* ***389 ਯੂ.ਐਸ. 258 (1967);*** *ਸਕੇਲ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ* ***367 US 203 (1960)***; *ਨੋਟੋ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ* ***367 US 290 (1960);*** *ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ* ***367 US 1 (1961);*** *ਸੰਯੁਕਤ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਮੈਕਗ੍ਰਾ* ***341 US 123, 174 (1951);*** *ਕੀਸ਼ੀਅਨ ਬਨਾਮ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਰੀਜੈਂਟਸ ਆਫ਼ ਨਿਊਯਾਰਕ* ***385 US 589 (1966);*** *ਯੇਟਸ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਐਸ.* ***354 US 298 (1957);*** *ਵਿਟਨੀ ਬਨਾਮ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ* ***274 US 357 (1926);*** *ਗਿਟਲੋ ਬਨਾਮ ਨਿਊਯਾਰਕ* ***268 US 652 (1925);*** *ਟਰਮਿਨੀਲੋ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਗੋ* ***337 US 1 (1948)***; *ਅਤੇ ਡੀ ਜੋਂਗ ਬਨਾਮ. ਓਰੇਗਨ* ***299 US 353 (1936)*** *- ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.*

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਐੱਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਜੇ.

[2011] 1 SCR 590	ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਪੈਰਾ 1
[2011] 2 SCR 506	ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਪੈਰਾ 1
[1961] 3 ਐਸਸੀਆਰ 423	ਪੈਰਾ 4 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[1971] 2 ਐਸਸੀਆਰ 711	ਪੈਰਾ 4 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[1960] 2 ਐਸਸੀਆਰ 821	ਪੈਰਾ 4.1 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2012] 4 SCR 971	ਪੈਰਾ 4.1 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1962] Supp 3 SCR 632	4.2 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
1987|1 SCR 819	ਪੈਰਾ 4.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2008] 4 SCR 1	ਪੈਰਾ 4.2 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 537	ਪੈਰਾ 4.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2011] 4 ਐਸਸੀਆਰ 289	ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਪੈਰਾ 5
[2003] 6 ਸਪਲ. SCR 860	ਪੈਰਾ 7.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
[1965] 2 ਐਸਸੀਆਰ 457	ਪੈਰਾ 7.3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1983] 1 SCR 1000 ਪੈਰਾ 7.4 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2015] 5 SCR 963 ਪੈਰਾ 7.5 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1962] ਸਪਲਾਈ. SCR 769 ਪੈਰਾ 7.8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1952] ਐਸਸੀਆਰ 654 ਪੈਰਾ 7.9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1989] 2 ਐਸਸੀਆਰ 204 ਪੈਰਾ 7.10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1963] 1 ਸਪਲ. SCR 789 ਪੈਰਾ 7.11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1995] 2 ਐਸਸੀਆਰ 411 ਪੈਰਾ 7.12 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1994] 2 ਐਸਸੀਆਰ 375 ਪੈਰਾ 7.13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1973] ਸਪਲਾਈ. SCR 1 ਪੈਰਾ 9.3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1980] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1026 ਪੈਰਾ 9.3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1996] 10 ਸਪਲ. SCR 585 ਪੈਰਾ 9.3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2014] 9 ਐਸਸੀਆਰ 283 ਪੈਰਾ 11.4 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[1970] 2 ਐਸਸੀਆਰ 522 ਪੈਰਾ 12.7 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

1973] ਸਪਲਾਈ. SCR 1 ਪੈਰਾ 12.9 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਜੇ.

(2015) 12 SCC 702 ਪੈਰਾ 1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2011] 2 SCR 506 ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਪੈਰਾ 2

[2011] 4 ਐਸਸੀਆਰ 289 ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਪੈਰਾ 2

[2003] 6 ਸਪਲ. SCR 151 ਪੈਰਾ 6 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1952] ਐਸਸੀਆਰ 597 ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1952] ਐਸਸੀਆਰ 654 ਪੈਰਾ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1963] ਸਪਲਾਈ. SCR 789 ਪੈਰਾ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2015] 5 SCR 963 ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

[2011] 14 SCR 1 ਪੈਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1962] 3 ਐਸਸੀਆਰ 547 ਪੈਰਾ 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[1994] 6 ਸਪਲ. SCR 316 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1961] 3 ਐਸਸੀਆਰ 423 ਪੈਰਾ 16 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ

[1971] 2 ਐਸਸੀਆਰ 711 ਪੈਰਾ 17 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ

1985 2 SCR 287 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2004] 1 SCR 1038 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

[1960] 2 ਐਸਸੀਆਰ 821 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 537 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 819 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[2008] 4 SCR 1 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
(2009) 8 SCR 591 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[2012] 4 SCR 971 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[1959] ਐਸਸੀਆਰ 12 ਪੈਰਾ 24 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1952] ਐਸਸੀਆਰ 1112 ਪੈਰਾ 24 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1957] ਐਸਸੀਆਰ 874 ਪੈਰਾ 24 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1988] 3 ਸਪਲ. SCR 212 ਪੈਰਾ 25 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1982] 1 ਐਸਸੀਆਰ 947 ਪੈਰਾ 26 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 621 ਪੈਰਾ 27 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2011] 1 SCR 590 ਪੈਰਾ 31 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1999] 5 ਸਪਲ. SCR 155 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2007 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 889

1991 ਦੇ ਟਾਡਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 13 ਵਿੱਚ ਗੁਹਾਟੀ ਵਿਖੇ ਮਨੋਨੀਤ ਅਦਾਲਤ, ਅਸਾਮ ਦੇ 28.03.2007 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2007 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1383 ਵਿੱਚ 2011 ਦੀ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 417, 2007 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 889 ਵਿੱਚ 2011 ਦੀ ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 426, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅੰਕ. 596) 2019 ਦੀ, 2007 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1383, SLP (Crl.)... 2014 ਦੀ CRLMP ਨੰ. 16637, ਅਤੇ 2019 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5643, 6270।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਵਿਨੈ ਨਵਾਰੇ, ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ. ਸਲਾਹਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੰਜਨਾ ਨਰਾਇਣ, ਕਨੂੰ ਅਗਰਵਾਲ, ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੌਰਸੀਆ, ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਪਾਤਰਾ, ਨਵੰਜੈ ਮਹਾਪਾਤਰਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਣਿਗ੍ਰਹੀ, ਅਰਵਿੰਦ

ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਸ਼ੁਵੇਦੀਪ ਰਾਏ, ਦੀਪਾਯਨ ਦੱਤਾ, ਸਾਈਂ ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ, ਜਵਾਹਰ ਰਾਜਾ, ਪੁਖਰੰਬਮ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕਰੁਣ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਰਚਿਤ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਰਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ. ਮੋਕਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰੀਸ ਬੀਰਨ, ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਸਲੀਮ, ਅਜ਼ਹਰ ਅਸੀਸ, ਰਾਧਾ ਸ਼ਿਆਮ ਜੇਨਾ, ਅਜ਼ੀਮ ਐਚ. ਲਸਕਰ, ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ. ਦੇਬਰਤੀ ਸਾਧੂ, ਕੁ. ਦੇਬਾਂਜਨਾ ਰੇ ਚੌਧਰੀ, ਦੇਬੋਜਯੋਤੀ ਮੁਖੋਪਾਧਿਆਏ, ਅਭਿਜੀਤ ਸੇਨਗੁਪਤਾ, ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਰੀਫ ਕੇ.ਪੀ., ਪੀ.ਏ. ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

<u>ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਏ ਗਏ</u>

<u>ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.</u>

1. ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2011) 3 ਐਸਸੀਸੀ 377 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਨੀਫ, (2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ 784, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਹਵਾਲਾ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 26.08.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, (2015) 12 SCC 702 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

<u>ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ</u>

2. ਕਿ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ "ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪੈਰਾ 10 ਤੋਂ 14 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ:

> "10. ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੀਐਫਆਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੇਦਉਲ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ 2010 (1) ਐਸਸੀਸੀ 521 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

> ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸੰਗਠਨ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਧਨੇਂਦਰ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਭੂਰਲੇ 2009 (11) SCC 541 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਪੀ.ਐਫ.ਆਈ. ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ P.F.I. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਪੀ.ਐਫ.ਆਈ. ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਸਕੇਲ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ 367 ਯੂ.ਐਸ. 203 ਵਿੱਚ ਮੈਕਕਾਰਨ ਐਕਟ, 1950 ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਯੂ.ਐਸ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਹਰਲਨ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ 'ਜਾਣਨ ਵਾਲੀ' ਸਦੱਸਤਾ ਅਤੇ ਪੈਸਿਵ, ਸਿਰਫ਼ ਨਾਮਾਤਰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ:

> 'ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੂਰਖ, ਭਰਮ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਰਫ਼ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।'

12. ਐਲਫਬ੍ਰਾਂਡ ਬਨਾਮ ਰਸਲ 384 ਯੂਐਸ 17-19 (1966) ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਡਗਲਸ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ:

'ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ, ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਰਾਦੇ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਦੱਸਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ' ਜਿਸਦਾ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।'

13. ਸੰਯੁਕਤ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਮੈਕਗ੍ਰਾਥ 341 ਯੂਐਸ 123 ਐਟ 174 (1951) ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਡਗਲਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

'ਵੱਡੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਲੈਣ ਦਾ ਪਰਤਾਵਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।'

14. ਅਸੀਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਸਾਰੇ ਲੋਕਤੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

2.1 ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾ 12 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:

"ਅਸੀਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਿਲ ਆਫ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3(5) ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਟਾਡਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2.2 ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) 'ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਐਕਟ, 1967') ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਸਨ। UAPA ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। . ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

2.3 (2015) 12 SCC 702 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ 26.08.2014 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰੇ 4 ਤੋਂ 7 ਅਤੇ 10 ਤੋਂ 11 ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਤਾ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

4. ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਸਿੱਖਿਅਕ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, 2011 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 377 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, 2011 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 380 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਵੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਈਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 955 ਦੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਨੀਫ, (2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ 784 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

"27. ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਭਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸ. 124A ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਕਥਿਤ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜੋ ਆਰ.ਐਮ.ਡੀ. ਚਮਾਰਬਾਗਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾਵਾਂ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਜੋ ਜੂਏ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਬਾਕੀ ਉਪਬੰਧ, ਇਨਾਮ ਮੁਕਾਬਲਾ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XLII), ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ss ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ ਦੇ 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 11 ਅਤੇ 12, ਵੈਧ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੂਏ ਦਾ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹੁਨਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਰੁਝਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ।"

5. ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"[10. ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ, ਆਦਿ।- ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, -

(a) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ
(i) ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ; ਜਾਂ
(ii) ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
(iii) ਅਜਿਹੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
(iv) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ, ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ, ਵਿਸਫੋਟਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੰਤਰ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ,

(i) ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ;

(ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।]"

6. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ 21/09/2004 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਨੀਫ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਤੱਥ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸੋਸ਼ਲ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (SDPI) ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 1967 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਰਨੀਫ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ PFI ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਐਫਆਈ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਦਾਸ

(ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਖਾਸਤ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ।

7. ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੱਤਵਾਦ ਫੈਲੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਹਮਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਫਾਰ ਇੰਡੀਆ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਲੀਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

11. ਵਿਦਵਾਨ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਸੀ) ਅਤੇ 19 (4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(c) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"19(1)(c) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ;"

ਉਕਤ ਲੇਖ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 19(4) ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“(4) ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ [ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਾਂ] ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ।

ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਗਜ਼ ਰੱਖਣ ਦਿਓ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੈ।

2.4 ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਛੋਟਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੁਆਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ "ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ" ਨੂੰ UAPA ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। , 1967. ਇਕ ਹੋਰ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਭਾਸ਼ਣ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(c) ਅਤੇ 19(4)। ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.5 ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, UAPA, 1967 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਸੈਕਸ਼ਨ 2 - ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ:

(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, -

(a) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਮੇਲ ਜਾਂ ਸਰੀਰ;

(k) ਅੱਤਵਾਦੀ ਐਕਟ ਦਾ ਅਰਥ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ;
(l) ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਰੋਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਨ, ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਜੋ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(m) ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ [ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ] ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਾਮ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ;

(o) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ (ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੋਲੇ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ, ਜਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ) -

(i) ਜਿਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੰਘ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦਸ਼ ਜਾਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ; ਜਾਂ

(ii) ਜੋ ਬੇਦਾਅਵਾ, ਸਵਾਲ, ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(iii) ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ;

(p) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, -

(i) ਜਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ

(ii) ਜਿਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਵਸਤੂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 153A (1860 ਦਾ 45) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 153B ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਗਰਮੀ:

ਸੈਕਸ਼ਨ 3 - ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ:

(1) ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਹਰ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

(3) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜੋ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਸੂਚਨਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਸਥਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ:-

(ਏ) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲਗਾ ਕੇ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ; ਜਾਂ

(c) ਢੋਲ ਦੀ ਥਾਪ ਜਾਂ ਲਾਊਡਸਪੀਕਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ; ਜਾਂ

(d) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 4 - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ:

(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਉਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸੰਦਰਭ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਿ ਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇਗਾ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। (3) ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ। (4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 5 - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ:

(1) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(2) ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ (ਅਸਥਾਈ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ

ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ। ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੀ ਗਈ ਹੈ।

(3) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ।

(4) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(5) ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਰੱਖੇਗਾ।

(6) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 (1908 ਦਾ 5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਅਰਥਾਤ:

(ਏ) ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ;
(ਬੀ) ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ;
(c) ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ;

(d) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ;

(e) ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ।

(7) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ (1860 ਦਾ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਅਤੇ 228 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 195 ਅਤੇ [ਕੋਡ] ਦਾ [ਅਧਿਆਇ XXVI]।

ਸੈਕਸ਼ਨ 6 - ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ -

(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ [ਪੰਜ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ। ਸਾਲ] ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਪਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ UAPA ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1963 ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਅਤੇ 19(4) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀਕਰਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਘੋਖਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1963, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(c) ਅਤੇ 19(4) ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

19.(1)(c) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ;

ਇਹ ਧਾਰਾ 19(4) ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

19(4) ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ।

ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

3.1 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1963 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਬਿੱਲ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। UAPA ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ UAPA ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ) 3) ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਕਾਇਮ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

3.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ UAPA, 1967 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ/ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, UAPA ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਅਰਥਾਤ UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 3, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। .

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਤੇ UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ/ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇਗਾ। ਐਸੋਸਿਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3.3 ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗਠਨ/ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ" ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ, ਅਰਥਾਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਤੋਂ 6, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ/ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ "ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ" ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਹੁਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਬਿਹਤਰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੈੱਟਅੱਪ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ"। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਸਿਰਫ਼ ਸਦੱਸਤਾ" ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਹੁਣ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ, ਕਿ ਧਾਰਾ 10(ਏ)(i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ "ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ" ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰੂਪ ਭੁਆਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਨੀਫ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। (supra), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19(1)(ਸੀ) ਅਤੇ 19(ਸੀ) ਅਤੇ 19(4) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਬੂਲਾਲ ਪਰਾਟੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (1961) 3 ਐਸਸੀਆਰ 423 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਦਰਾਮਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਬਾਬੂਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 23 ਤੋਂ 28 ਅਤੇ ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਬਨਾਮ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਅਤੇ 17 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, **(1970) 3 SCC 746**.

4.1 ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਘਟਨਾ, ਦੁਬਾਰਾ, (2012) 5 SCC 1, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਭਰਤਾ 'ਤੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਂਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ - ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ - ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ

ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ।

4.2 ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਜੋਸੇਫ ਕੁਰੂਵਿਲਾ ਵੇਲੁਕੁਨਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, **1962 Supp (3) SCR 632 (ਪੈਰਾ 50 ਅਤੇ 75)**; ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ - ਓਲੀਅਮ ਗੈਸ), (**1987) 1 SCC 395 (ਪੈਰਾ 29);** ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ **(2008) 6 SCC 1 (ਪੈਰਾ 188 ਤੋਂ 190)**; ਅਤੇ ਪਥੁਮਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, **(1978) 2 SCC 1 (ਪੈਰਾ 23)।**

4.3 ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਤਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਲਈ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖ਼ਤਰੇ" ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ [ਸ਼ੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ, **249 ਯੂ.ਐੱਸ. 47 (1919)]** ਅਤੇ "ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ" [ਬ੍ਰਾਂਡੇਨਬਰਗ ਬਨਾਮ ਓਹੀਓ, **395 ਯੂ.ਐੱਸ. 444 (1969)]** ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪਰਦੇਸੀ ਹਨ।

4.5 ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ.

5. ਹੁਣ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਜੋ ਕਿ UAPA ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਲਈ ਸਮਾਨ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ

ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, 1967, ਅਜਿਹੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2011) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 380 ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ UAPA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5.1 ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਮੈਂਬਰ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 390 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 59 ਤੋਂ 62 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ UAPA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਲਈ UAPA ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਦੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਨੂੰ "ਪੜ੍ਹਨ" ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ।

6. ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੈ ਨਵਾਰੇ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਯੂਏਪੀਏ) ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6.1 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।" ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ਲਾਗੂ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ - 'ਕੋਣ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ'। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ 'ਮੈਂਬਰ' ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ' ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੁਚੇਤ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ UAPA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

6.2 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। . ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6.3 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38, ਜੋ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਸਿਵ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀਆਂ ਕਠੋਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਧਾਰਾ 38 ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੋਨੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ।

6.4 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ ਆਫ ਅਸਾਮ (ਉਲਫਾ) ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੈ ਨਵਰੇ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ/ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ), ਅਰੂਪ ਭੁਆਨ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ UAPA ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ UAPA ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, 1967

7. ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ - ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਾਈਟਸ, ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੁਆਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10() ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। a)(i) UAPA ਐਕਟ, 1967, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19, ਅਤੇ 21 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ:

> a ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
>
> ਬੀ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

c. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਟਾਡਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣਾ ਦੇਣ।"

7.1 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਾਡਾ ਅਤੇ ਯੂਏਪੀਏ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।

7.2 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਤੋਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2004) 9 ਐਸਸੀਸੀ 580 (ਪੈਰਾ 48 ਅਤੇ 49) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ "ਮੇਨਸ ਰੀਆ" ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

7.3 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮਲਾਲ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਚੋਕਸੀ, 1965 (2) ਐਸਸੀਆਰ 457 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 94 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਆਮਲਾਲ ਮੋਹਨਲਾਲ ਚੋਕਸੀ (ਸੁਪਰਾ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

7.4 ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ UAPA ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਟਾਡਾ ਐਕਟ, 1987 ਦੇ 3(5), ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ ਨੇ ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਭਾਰਤ ਕੁਕਿੰਗ ਕੋਲ ਲਿਮਟਿਡ, (1983) 1 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। SCC 147 (ਪੈਰਾ 25)। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ

ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।" ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।" ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਾਊਸ ਛੱਡਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਆਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਗੂੰਜ (ਵਿਆਖਿਆ) ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਰੇਗੀ।" ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ UAPA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19, ਅਤੇ 21 ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। . ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।"

7.5 ਹੁਣ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਲਈ, ਕਿ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2015) 5 SCC 1 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਪੈਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7.6 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੌਸ਼ਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰ, 2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 6, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 19(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹਨ।

7.7 ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ (ਸੁਪਰਾ) ਭਾਰਤੀ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਲਾਈਨ ਦਾ

ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਣ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ:

> - ਭਾਸ਼ਣ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ 'ਇਰਾਦਾ' ਹੈ ਜਾਂ 'ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ', 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ', 'ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ', ਜਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ 'ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ' ਹੈ; ਅਤੇ
>
> - ਭਾਸ਼ਣ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ 'ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ', 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ' ਜਾਂ 'ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ' 'ਤੇ 'ਇਰਾਦੇ' ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ "ਨਕਰੀਬਨ" ਹੈ, "ਦੂਰ ਦੀ ਸੋਚ, ਕਲਪਨਾਤਮਕ, ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਚਕ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ। ”

7.8 ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਹਾਰੇਂਦੂ ਦੱਤ ਮਜੂਮਦਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ, 1942 ਐੱਫ. 38, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਾਜਬ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ।" ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 955 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7.9 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲਾਬਾਲਾ ਦੇਵੀ, ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 329 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਰਟੀਕਲ 19(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲਿੰਕ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੈਂਫਲਟ ਜਿਸਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ "ਇੱਕ ਖੂਨੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲਣਾ" "ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗਲਤ ਹੈ ਜੋ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਤਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ।" ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ,

ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੈਂਫਲੈਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉਤੇਜਿਤ ਭੀੜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7.10 ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਐਸ. ਰੰਗਰਾਜਨ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (1989) 2 SCC 574 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 45 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"45. .... ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਦੋ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਲਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਭਾਰ ਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਵੇ। ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖ਼ਤਰਾ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਾਂ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸਦਾ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ "ਪਾਊਡਰ ਕੈਗ ਵਿੱਚ ਚੰਗਿਆੜੀ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7.11 ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਓ.ਕੇ. ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਕਸ. ਜੋਸਫ਼*, ਏਆਈਆਰ 1963 812, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (4) ਵਿੱਚ 'ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਸੰਘ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸ਼ਬਦ 'ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ' ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਹੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (4) ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅਰਥ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।" ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "...ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹਨ। ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅਸਿੱਧੇ, ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ, ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਸਬੰਧ 'ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ' ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

7.12 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (1995) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 214 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜਿੱਥੇ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਗੜਬੜ, ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 153-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। .

7.13 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (1994) 3 SCC 569 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

> i) ਮੇਨਸ ਰੀਆ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਹੈ;
> ii) ਅਸਪਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ
> iii) ਮੇਨਸ ਰੀਆ ਨੂੰ ਟਾਡਾ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(i)(a) ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚਲੀ ਤਰਕ UAPA ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

7.14 ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਡਾ: ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"...ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਡਰਾਫਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪਦਾਰਥ ਦਾ। ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਡਰਾਫਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਸੌਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕਾਢ ਕੱਢ ਕੇ, ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ

ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

8. ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ UAPA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਅਤੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਓਵਰਬ੍ਰਾਡ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਠੰਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19, ਅਤੇ 21 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

8.1 ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ *ਥਵਾਹਾ ਫਾਸਲ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ*, 2021 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1000 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ " ਧਾਰਾ 38 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 39 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਰਥਨ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ."

8.2 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 19(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਜਬਤਾ ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ *ਰਣੀਫ* (ਸੁਪਰਾ), *ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ* (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ * ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਭੰਗ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੰਦਰ ਦਾਸ* (ਸੁਪਰ)।

9. ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ/ਦਖਲਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਾਜਬਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ 'ਤੇ ਵਕੀਲ, ਇਹ ਪੇਸ਼

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ., 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਨਬਿਲਟ ਵਾਜਬਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹਨ।

9.1 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। , ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਕਿ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਰਣੀਫ* (ਸੁਪਰਾ), *ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ* (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ *ਇੰਦਰ ਦਾਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚਲੇ ਨਿਰਣੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਰਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

9.2 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ *ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਸਿੰਘ* (ਸੁਪਰਾ), *ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ* (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਬਿਦਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।), ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਇਕੱਲੇ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਅਤੇ UAPA ਅਤੇ TADA ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਦੱਸਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਕੈਨਵਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ UAPA ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਇਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਾਜਬਤਾ, ਸੀਮਤ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਈਪੀਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, UAPA ਅਤੇ IPC ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ,

ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 (ਏ) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ.

9.3 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਾਇਖ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੈਸਲਿਆਂ, ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ/ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 955
- ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ. ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, (1973) 4 SCC 225
- ਟੀ.ਐਨ. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (1980) 3 SCC 97
- ਮਫਤਲਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1997) 5 SCC 536

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9.4 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ **ਥਵਾਹਾ ਫਾਸਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2021) SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1000** ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ, 1967, ਅਤੇ ਸਦੱਸਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ., 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਅਤੇ 39 ਨੂੰ

ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸਲਈ, ਯੂਏਪੀਏ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਉਪਬੰਧ/ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ), ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

10. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੌਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੈ ਨਵਰੇ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦਖਲਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

10.1 ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ **ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2015) 12 SCC 702** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ। ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਹਵਾਲਾ ** ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।)**, ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ।

10.2 ਇਸਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ), ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

10.3 UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10

1[10. ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਆਦਿ—ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, —

(ਏ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ-

(i) ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ; ਜਾਂ

(ii) ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(iii) ਅਜਿਹੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
(iv) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ
(ਬੀ) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ, ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ, ਵਿਸਫੋਟਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੰਤਰ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, -

(i) ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ;

(ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।]"

10.4 **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ **ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ **ਸਕੇਲ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ [6 L Ed 2d 782]**, ** ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਐਲਫਬ੍ਰਾਂਟ ਬਨਾਮ ਰਸਲ [16 ਐਲ ਐਡ 2 ਡੀ 321]**, ਅਤੇ **ਜੁਆਇੰਟ ਐਂਟੀ-ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਮੈਕਗ੍ਰਾ, [95 ਐਲ ਐਡ 817]**, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

10.5 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2011) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 377 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। , ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ * ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। *ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ)**। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ (ਪੈਰਾ 10 ਅਤੇ 11) 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

10.6 ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 10 ਅਤੇ 11 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 3(5) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ।) TADA ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

10.7 ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ **ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ)** ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਟਾਡਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(c) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19(4) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

10.8 **ਇੰਦਰ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ)** ਅਤੇ **ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਆਓ ਹੁਣ **ਰਣੀਫ (ਸੁਪਰਾ), ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ (ਸੁਪਰਾ), ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ।

11.1 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ **ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

11.2 ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ., 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੇ ਧਾਰਾ 10(a) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।)(i) UAPA ਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ UAPA ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। **ਸੰਜੀਵ ਕੋਕ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਖਿਰਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

11.3 ਨਹੀਂ ਤਾਂ, UAPA ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

11.4 ਹੋਰ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂਬਰ, ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜਸਟਿਸ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਐਨਆਰ., (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 390 ਦੁਆਰਾ ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅਰਥ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਰੀਡਿੰਗ ਡਾਊਨ ਸਿਧਾਂਤ" ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:

“ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਣਇੱਛਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਭੁੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਇਰਾਦਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ। ”

11.5 ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ। ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ., 1967 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਨੀਫ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਦੱਸਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼/ਸਹੀ ਸੀ ਜੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਨ।

12.1 "ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼" 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

12.2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ **ਬਾਬੂਲਾਲ ਪਰਾਟੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (1961) 3 SCR 423**, ਇਹ ਪੈਰੇ 23 ਤੋਂ 27 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"23. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ **ਸ਼ੈਨੇਕ ਬਨਾਮ ਯੂਐਸ, 249 ਯੂਐਸ 47** ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਜੀ. ਕਤਾਰ [(1952) 1 SCC 410: 1952 SCR 597]**, ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਚੌਦਵੀਂ ਸੋਧ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗਾ; ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਫਿਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਨੇਕ ਬਨਾਮ ਯੂਐਸ, 249 ਯੂਐਸ 47 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਧਾਰਾ 144 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਸਿਰਫ਼ "ਸੰਭਾਵਨਾ" ਜਾਂ "ਰੁਝਾਨ" ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕਥਾਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਤਰਾ.

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਨੇਕ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਐੱਸ., 249 ਯੂ.ਐੱਸ. 47 ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ:

“ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।... ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਆਮ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਸਭ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਹਰ ਐਕਟ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।... ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਥੀਏਟਰ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।... ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਇਹ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਬੁਰਾਈਆਂ ਲਿਆਉਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਨੇੜਤਾ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ.

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 144 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਗਿਆਯੋਗ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਕਾਰਵਾਈ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਅਧੀਨ ਆਗਿਆਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾ (2) (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਵਿੱਚ 1951) ਅਤੇ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਵੇ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ. ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

12.3 ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਬਨਾਮ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, (1970) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 746 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਾਬੂਲਾਲ ਪਰਤੇ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸੱਤ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ, ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਿਆ।

ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ, ਜੇ., ਨੇ ਪੈਰੇ 16 ਅਤੇ 17 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ:

“16. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਓਵਰਲੈਪ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ" ਅਤੇ "ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਓਵਰਲੈਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਜਨਤਕ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਿਹਾ। "ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼" ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਫ੍ਰੈਂਚ ਮਨੋਨੀਤ ਆਰਡਰ ਪਬਲਿਕ, ਬਗਾਵਤ, ਦੰਗੇ, ਗੜਬੜ, ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼" ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ "ਆਰਡਰ ਪਬਲਿਕ" ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੇ ਹਨ।

17. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ ਐਕਟ, 1936, ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1936 ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਵਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ ਕਰਕੇ ਦੰਗੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

12.4 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ, (1960) 2 ਐਸਸੀਆਰ 821 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। (2)।

12.5 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮਲੀਲਾ ਮੈਦਾਨ ਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੜ, (2012) 5 SCC 1 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ/ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੈਰੇ 7 ਤੋਂ 11 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“7. ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਉਲਟ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 19(1)(ਬੀ) ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 19(2) ਅਤੇ 19(3), ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 19(2) ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਛੇਦ 19(3) ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਦੁਬਾਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

8. ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ਼ੈਂਕ ਕੇਸ [63 L Ed 470 : 249 US 47 (1919)] ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉੱਪਰ-ਨੋਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

9. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਐਚ.ਐਮ. ਸੇਰਵੈ (4th Edn.), Vol. 1, ਲੇਖਕ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਅੰਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਮਰੁਤਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। (ਬਾਬੂਲਾਲ ਪਰਾਟੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [AIR 1961 SC 884 : (1961) 2 Cri LJ 16 : (1961) 3 SCR 423])

10. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹਰ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛਾਪੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

11. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹੀ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ. ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ "ਮੁੱਢਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ", "ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰ" ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

12.6 ਜੋਸੇਫ ਕੁਰੂਵਿਲਾ ਵੇਲੂਕੁਨਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ, 1962 Supp (3) SCR 632 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 75 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਕਲਪਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਝਿਜਕਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12.7 ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (1970) 1 SCC 67 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਲਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। 131. ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ

ਸਮੇਂ, ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

12.8 ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2008) 6 SCC 1 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਰਾ 165 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“165. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ. ਭੀਕਾਜੀ ਨਰਾਇਣ ਧਕਰਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [56] ਅਤੇ ਏ.ਐਸ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ [57] ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਧਾਰਾ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ -

"ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ "ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ ... ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ..." ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ - ਜਿਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "

12.9 ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਕੇਸ, (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225 ਦੇ ਸਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾਗਤ ਅੰਤਰ ਹਨ।

13. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19(1)(c) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 19(4), ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰਨ

ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਾਨੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ। ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ।"

13.1 ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ (ਉੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

13.2 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੋਸਫ ਕੁਰੂਵਿਲਾ ਵੇਲੁਕੁਨਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਕਲਪਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੇ ਉਹ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ.

14. ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਾਨੀਪ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਜਾਂ ਗੜਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ,

ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਰੀਅ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੈ ਨਵਰੇ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦਖਲਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

14.1 ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ., 1967 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"19. ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ - (1) ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ-

(c) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ [ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ] ਬਣਾਉਣ ਲਈ;

[(2) ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ ਧਾਰਾ [ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ] ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧਾਂ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਪਮਾਨ, ਮਾਣਹਾਨੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਅਪਰਾਧ।]

(4) ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ [ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਜਾਂ] ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਾਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।] ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ।

1967 ਦੇ UAPA ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।—(1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ,—

(a) "ਐਸੋਸਿਏਸ਼ਨ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਮੇਲ ਜਾਂ ਸਰੀਰ;

[(ec) “ਵਿਅਕਤੀ” ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

(i) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ,

(ii) ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ,

(iii) ਇੱਕ ਫਰਮ,

(iv) ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ,

(v) ਹਰੇਕ ਨਕਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਿਛਲੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਅਤੇ

(vi) ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ, ਦਫਤਰ, ਜਾਂ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ;]

(k) “ਅੱਤਵਾਦੀ ਐਕਟ” ਦਾ ਅਰਥ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ “ਅੱਤਵਾਦ” ਅਤੇ “ਅੱਤਵਾਦੀ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(l) "ਅੱਤਵਾਦੀ ਗੈਂਗ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ, ਭਾਵੇਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਜੋ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(m) "ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ [ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ] ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ;

(p) “ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, -

(i) ਜਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ

(ii) ਜਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ (1860 ਦਾ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 153-ਏ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 153-ਬੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕੋਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ

ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ;

3. ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ।—(1) ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। .

(2) ਹਰ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ ਜਿਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

(3) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਸੂਚਨਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਸਥਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ

ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ:

(ਏ) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲਗਾ ਕੇ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ; ਜਾਂ

(c) ਢੋਲ ਦੀ ਥਾਪ ਜਾਂ ਲਾਊਡਸਪੀਕਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ; ਜਾਂ

(d) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ।—(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਉਕਤ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ, ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜੋ ਕਿ ਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇਗਾ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(3) ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇਗੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 3 ਦੀ

ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

8. ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।—(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ , ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ, ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਸਥਾਨ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ, ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੰਬੂ ਜਾਂ ਭਾਂਡਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਾਰੀਆਂ ਚਲਣਯੋਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਬਣਾਵੇਗਾ। ਸੰਪਤੀਆਂ (ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੱਪੜੇ, ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਦੇ ਭਾਂਡੇ, ਬਿਸਤਰੇ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰੇ, ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦ, ਪਾਲਣ ਦੇ ਸੰਦ, ਪਸ਼ੂ, ਅਨਾਜ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ) ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ।

(3) ਜੇਕਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਵੀ ਲੇਖ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ

(4) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਥਾਨ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸੀ।

(5) ਜਿੱਥੇ, ਉਪਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੂਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਜਾਂ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(7) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੂਚਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ।

(8) ਉਪਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਪਧਾਰਾ (3) ਜਾਂ ਉਪਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਦੁਖੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿਓ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਸਥਿਤ ਹੈ-

(a) ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿ ਸਥਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਉਪਧਾਰਾ (3) ਜਾਂ ਉਪਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ,

ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ।

[੧੦. ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਆਦਿ।- ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, -

(ਏ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ-
(i) ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ; ਜਾਂ
(ii) ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(iii) ਅਜਿਹੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(iv) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ, ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ, ਵਿਸਫੋਟਕ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ-

(i) ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ;

(ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।]

13. ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ।-(1) ਜੋ ਵੀ-

(a) ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਚਨਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ,

ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਜੋ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਸੰਧੀ, ਸਮਝੌਤੇ, ਜਾਂ ਸੰਮੇਲਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। .

38. ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ।—(1) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ-

(ਏ) ਕਿ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਵਜੋਂ [ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ] ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ।

(2) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

39. ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ।—(1) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ,—

(ਏ) ਜੋ, ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, -

(i) ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(ii) ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜੋ, ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ-

(i) ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ

(ii) ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਜਾਂ

(iii) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜੋ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (c) ਜੋ, ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ

ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(2) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ) (ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19(1)(ਸੀ) (ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਵਾਜਬ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(2) ਅਤੇ 19(4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ। ਧਾਰਾ 19(2), (3), ਅਤੇ (4) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ "ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਆਰਟੀਕਲ 19(2), (3), ਅਤੇ (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ), ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਰੋਕਥਾਮ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ, ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ... ਧਾਰਾ 19(4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (c) (ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਆਰਟੀਕਲ 19(2), (3), ਅਤੇ (4) ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 1963, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1963 ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ:

"ਆਬਜੈਕਟ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀਵਾਦ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਸੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੰਘ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਣ। ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਹਰ ਚਾਹਵਾਨ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸੰਘ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਤੀਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2), (3), ਅਤੇ (4) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਲੇਖ ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ a), (ਬੀ), ਅਤੇ (ਸੀ)।

14.2 UAPA, 1967, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(2) ਅਤੇ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਕੌਂਸਲ (NIC) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 19(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀਕਰਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ। ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1963, ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1963 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਬਿੱਲ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। UAPA ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀਕਰਣ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1963, ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ

ਅਤੇ ਖੇਤਰੀਕਰਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਇਸ ਲਈ, UAPA ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

14.3 ਆਓ ਹੁਣ UAPA, 1967 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, UAPA ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੋਕਥਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਸਦ ਨੇ, ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ/ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ।

14.4 ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ/ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੈ ਜਾਂ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ... ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ

ਤੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਸੂਚਨਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕੂਲੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਰਾਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਸਥਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇਗਾ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸਿਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਡਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ।

14.5 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ, ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੰਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।

14.6 ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(o) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 'ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧ' ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(p) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ UAPA ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੋਕਥਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i), ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(2) ਅਤੇ (4) ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ UAPA ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

15. ਹੁਣ, ਹੁਣ ਤੱਕ, ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ ਦੇ ਅਧੀਨਗੀ, ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਬਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਰੋਸੇ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਯੂਏਪੀਏ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਯੂਏਪੀਏ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ.

15.1 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1963. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਛੇਦ 19(2) ਅਤੇ 19(4) ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੰਘ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, UAPA ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, UAPA ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ "ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ" ਸਮੇਤ 1963 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

16. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(i)(a) ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਧਾਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ / ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ

ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ / ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16.1 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ 'ਤੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ UAPA, 1967 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਇੰਨਾ ਹੀ ਜਾਣੂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10(1)(i) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ੀਲਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਿਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਠੰਢੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

17.1 ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਸਮੇਤ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ "ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ", ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10(a)(i) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ: "ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ"। ਇਸ ਲਈ, ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂਬਰ ਸੀ. ਜਦੋਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹੋਗੇ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸਦੱਸਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਠੰਢਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਨੀਫ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, **(2011) 1 SCC 784;** ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ ਬਨਾਮ ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, **(2011) 3 SCC 377**, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ **2011 (3) SCC 380,** ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(5) ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ਼ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ

ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਠਹਿਰਾਓ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ UAPA, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(a)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਵਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲਾਂ/ਐਸਐਲਪੀ ਸਬੰਧਤ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.

ਵਿਸ਼ਾ - ਸੂਚੀ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹਵਾਲਾ 2
ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦਾ ਆਮ ਵਿਕਾਸ..... 4
ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 19(1)(c) ਦਾ ਵਿਕਾਸ 11
ਅੰਤਰ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ..... 14
ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ, ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ
ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ..... ..
23

ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ, ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕਤਾ
ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ..... 28
ਸਿੱਟੇ 36

ਐਡ. ਨੋਟ: ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ ਅਸਲ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮਾਨਯੋਗ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਦਵਤਾਪੂਰਨ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੇਰਾ ਹੋਰ ਯਤਨ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਿੱਟੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

1. ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 26.08.2014 ਦੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਦਾ ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> "10. ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਲੀਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
>
> 11. ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ [ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2011) 3 ਐਸਸੀਸੀ 377 : (2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 855], [ਇੰਦਰਾ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2011) 3 SCC 380 : (2011) 1 SCC (Cri) 1150] ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(c) ਅਤੇ 19(4) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(c) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"19. (1) (ਸੀ) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ;

ਉਕਤ ਆਰਟੀਕਲ ਆਰਟੀਕਲ 19(4) ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"19. (4) ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ।

ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ.

12. ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਗਜ਼ ਰੱਖਣ ਦਿਓ।

2. ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀ

ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਅਰੂਪ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੂਯਨ' ਅਤੇ 'ਇੰਦਰਾ ਦਾਸ' ਕ੍ਰਮਵਾਰ) ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਹੀ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, "ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ" ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ। 5) ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1987/ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਏਪੀਏ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਐਸ.

<u>ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦਾ ਆਮ ਵਿਕਾਸ</u>

3. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“19(1) ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ-
(a) ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ;
b) ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ;
(c) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ;
(ਡੀ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣਾ;
(e) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਵਸਣਾ;

(g) ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਿੱਤਾ, ਵਪਾਰ, ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ।

(2) ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ, ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜਾਂ

ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧਾਂ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਮਾਣਹਾਨੀ, ਜਾਂ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ.

(3) ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ।

(4) ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ..."

4. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ 'ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ' ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਧਾਰਾ 19(2) ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1951 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ। , ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ) ਸੋਧ ਐਕਟ, 1963 ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ" ਅਤੇ "ਅਖੰਡਤਾ" ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਭਾਰਤ। ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀਵਾਦ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਹੈ।

6. ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਰਮ ਦੱਤ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> "35. ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਜੀ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਚੌਂਕੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਅੰਤਰੀਵ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਖਰੜੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਖਰੜਾ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜੋ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸਨ।), ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸਾਂਝਾ ਧਾਗਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਤੋਂ (g) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਆਰਟੀਕਲ 19	
ਧਾਰਾ (1) ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ	ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਮਨਜ਼ੂਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਥੋਪ ਕੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਆਂ
(a) ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮੀਕਰਨ	(1) ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਭਾਰਤ (ਜੇ) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ

	ਰਾਜ (iii) ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ (iv) ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ (v) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣਾ ਅਪਰਾਧ
(ਬੀ) ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ	(1) ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ (ii) ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼
(c) ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ	(1) ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ (ii) ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ
(d) ਅਤੇ (e) ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਤੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਭਾਰਤ ਦਾ ਖੇਤਰ	(1) ਆਮ ਜਨਤਾ (ii) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ
(g) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੇਸ਼ੇ, ਜਾਂ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤੇ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ	ਆਮ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ (i) ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ (ii) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਪਾਰ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਉਦਯੋਗ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਬੇਦਖਲੀ, ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਹੋਰ।

36. ਧਾਰਾ 19 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਖੋਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਪਤੰਜਲੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਬਨਾਮ ਸੁਬੋਧ ਗੋਪਾਲ ਬੋਸ [ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 92 : 1954 ਐਸਸੀਆਰ 587], ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਬੇਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਜਮ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ, ਗਿਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਵਿੱਚ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ...

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

7. ਅਨੁਛੇਦ 19(2) ਤੋਂ 19(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ VG ਰੋ (ਪੰਜ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

> "22. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਰੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੌਕਾ ਸੀ *[ਐਨ.ਬੀ. ਖਰੇ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ*, ***1950 SCR 519 : 1950 SCC 522]*** ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ

ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ "ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਾ" ਵਾਕੰਸ਼ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ (ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡਦੇ ਹੋਏ ਜੱਜ) ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਢੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਰ ਮਾਪਦੰਡ, ਜਾਂ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਆਮ ਪੈਟਰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਉਦੇਸ਼, ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਾਨਤਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ..."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

8. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਲਿੰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਵੇਖੋ: ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਲਾਬਾਲਾ ਦੇਵੀ (ਪੰਜ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ); ਠੀਕ ਹੈ. ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਈ.ਐਕਸ. ਜੋਸਫ਼ (ਪੰਜ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ)]

9. ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕੌਸ਼ਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰ (ਪੰਜ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ)। ਜਸਟਿਸ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ

ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ "ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ" ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ, ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣਾ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ.

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 19(1)(c) ਦਾ ਵਿਕਾਸ

10. ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(c) ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 19(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਹ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕੰਮਕਾਜ ਤੱਕ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ। **[ਏ.ਪੀ. ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰੈੱਡੀ (ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ)]**

11. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ **ਰਘੁਬਰ ਦਿਆਲ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ** (ਪੰਜ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਨੇ ਧਾਰਾ 19(1)(ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

"11. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਕੱਲੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਥੋੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਦੇਖੋ ਕਿ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

12. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਧਰਮ ਦੱਤ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ, ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਵਰਲਡ ਅਫੇਅਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 2001 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਪਟਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 19() ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 1)(c) ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(4) ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

13. ਜਮਾਤ-ਏ-ਇਸਲਾਮੀ ਹਿੰਦ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ, UAPA ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਨੁਛੇਦ 19(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"20. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਕੀਮ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਘੱਟ ਹਿੱਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਉਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ 3(2) ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਨਿਯਮ, 1968 ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਗੁਪਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

"26. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(c) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19(4) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

14. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੁਣ ਕੋਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> "ਕਾਂਗਰਸ ਧਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਮੁਫਤ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ; ਜਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ; ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

15. ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਬੂਲਾਲ ਪਰੇਟੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ (ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਨੇ ਧਾਰਾ 144 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, S.144, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਮਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਤੱਕ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

17. ਬਾਬੂਲਾਲ ਪਰਾਟੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਬਨਾਮ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ S.144 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ। ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹੁਕਮ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

18. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰਾਂ (ਬੰਬੇ) ਵਿਚ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ), ਈ.ਐੱਸ. ਵੈਂਕਟਰਮਈਆ ਜੇ. (ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਵਜੋਂ) ਦੀ ਕਲਮ ਰਾਹੀਂ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

"44. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(a) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(g) ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਏ) ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (6) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

19. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ। ਅਜਿਹਾ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੂਐਸਏ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਅੰਤਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਬਨਾਮ ਡਾ: ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ (ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ); ਪਥੁਮਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ); ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ - ਓਲੀਅਮ ਗੈਸ) (ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ); ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਅਤੇ ਜੈ◌ੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ)।

20. ਰਾਮਲੀਲਾ ਮੈਦਾਨ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਮੁੜ, (2012) ਵਿੱਚ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 (ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਯੂ.ਐਸ. ਸ਼ੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ 26

ਦਾ ਕੇਸ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖਤਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ।28

21. ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ (ਸੁਪਰਾ), ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ., ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ:

“15. ਯੂਐਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(2) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(a) ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਯੂਐਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਹੈ-ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ ਜੋ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਯੂਐਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ "ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ" ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਏ) "ਪ੍ਰੈਸ" ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੌਥਾ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅੱਠ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ- ਭਾਵ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅੱਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ। - ਧਾਰਾ 19(2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ।

17. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ" ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਪ੍ਰੈਸ" ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿ, ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੋਵੇਂ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਖੇਪਤਾ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅੱਠ

ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅੰਤਰ ਹੈ. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜਕ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੱਠ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19(2) ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ।"

18. ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਹੈ."

22. ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੌਸ਼ਲ ਕਿਸ਼ੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਬੀ.ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਸਮਝਦਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

24. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ (ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (ਪੰਜ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ (ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। .

ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਜਸਟਿਸ ਐਨ.ਐਚ. ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਏ) ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ "ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ" ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ "ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਹੱਦ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ"। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ

ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਰਾਜ - ਕੋਚੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ 31 (ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਅਤੇ ਬਾਂਬੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਮ.ਡੀ. ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਦੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਚਮਾਰਬਾਗਵਾਲਾ 32 (ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ.

25. ਜਸਟਿਸ ਐਨ.ਐਚ. ਭਗਵਤੀ ਦੇ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਪੈਟਰੋ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰਜ਼, ਬਾਂਬੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ .33 (ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 19 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।34 ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੇਬਰਾਸਕਾ ਪ੍ਰੈਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਹਿਊਗ ਸਟੂਅਰਟ 35 ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਅਤੇ ਯੂਕੇ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਜੌਨ ਡੀ. ਪੇਨੇਕੈਂਪ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਫਲੋਰੀਡਾ36 ਅਤੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬ੍ਰੌਡਕਾਸਟਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 37 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

26. ਵਿੱਚ ਆਰ.ਕੇ. ਗਰਗ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 39 (ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ), ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ, ਨੇ ਮੋਰੇ ਬਨਾਮ ਡੰਡ 40 ਅਤੇ ਸੇਸੀ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਰੋਇਗ ਰਿਫਾਇਨਿੰਗ ਕੋ.41 ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

27. ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਗਨੀ ਬਨਾਮ ਜੋਨਸ ਵਿੱਚ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, "ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਉੱਚਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।" ਇਹ ਫਿਰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ, ਵਿਸਤਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਲੱਭੇ। , ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ.

28. ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਜਿੱਥੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਨੇ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਅਰਥਾਤ, ਅਰੂਪ ਭੂਯਨ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

> ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ, ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕਤਾ

30. ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਲਫਬ੍ਰਾਂਡ ਬਨਾਮ ਰਸਲ, ਕਲੇਰੈਂਸ ਬ੍ਰਾਂਡੇਨਬਰਗ ਬਨਾਮ ਓਹੀਓ ਸਟੇਟ, ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਜੀਨ ਫ੍ਰੈਂਕ ਰੋਬੇਲ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ S.3(5) ਟਾਡਾ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ:

> “ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 3(5) ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਡੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਲਈ

ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

31. ਕੇਰਲਾ ਬਨਾਮ ਰਨੀਫ (ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਕਾਟਜੂ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਲਫਬ੍ਰਾਂਟ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ।) ਜਿਸ ਨੇ "ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

32. ਐਲਫਬ੍ਰਾਂਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਰੀਜ਼ੋਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਹੁੰ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ "ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ" ਜਾਂ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨ" ਜਿਸ ਦੇ "ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼" ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨਨ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਚੌਦਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਘ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

33. ਕਲੇਰੈਂਸ ਬਰੈਂਡਨਬਰਗ ਬਨਾਮ ਓਹੀਓ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਓਹੀਓ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਸਿੰਡੀਕਲਿਜ਼ਮ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

> (i) 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧ, ਤੋੜ-ਫੋੜ, ਹਿੰਸਾ, ਜਾਂ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਕਰਤੱਵ, ਜ਼ਰੂਰਤ, ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨਾ' ਅਤੇ

(ii) 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ, ਸਮੂਹ, ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿੰਡੀਕਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਜਾਂ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨਾਲ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲਈ।'

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਓਹੀਓ ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਸਿੰਡੀਕਲਿਜ਼ਮ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ' ਹਿੰਸਾ ਦੀ 'ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਰਜ਼, ਲੋੜ, ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ'; ਜਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਵਕਾਲਤ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ ਜੋ 'ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿੰਡੀਕਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇਣ, ਫੈਲਾਉਣ ਜਾਂ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ' ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 'ਜਾਇਜ਼' ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ ਜੋ 'ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿੰਡੀਕਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਜਾਂ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮੂਹ ਦੇ ਨਾਲ' ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।' ਭੜਕਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਵੱਖਰਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਵਕਾਲਤ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

34. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਜੀਨ ਫ੍ਰੈਂਕ ਰੋਬੇਲ ਵਿੱਚ, 1950 ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਐਕਟ ਦੇ S. 5(a)(1)(D) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ S.5(a)(1)(D) ਨੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਮਿਊਨਿਸਟ-ਐਕਸ਼ਨ ਸੰਗਠਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਟੈਂਡ ਸ਼ਿਪਯਾਰਡਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ S.5(a)(1)(D) ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ:

"ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ-ਐਕਸ਼ਨ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ, ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕਤਾ ਇੰਦਰ ਦਾਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

35. ਇੰਦਰਾ ਦਾਸ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਰੂਪ ਭੂਯਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਟਾਡਾ/ਐਸ.10 ਦੇ S.3(5) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਯੂਏਪੀਏ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

36. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ Elfbrandt (supra) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

37. ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੈਸਿਵ ਮੈਂਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੇਲ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਮਿਥ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਧਾਰਣ ਕਰਨਾ ਜੋ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

“ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਕਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।'

> ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਗਠਨ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ: ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ 'ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣ ਲਈ ਜਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮੂਰਖ, ਭਰਮ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਰਫ਼ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

38. ਵਿੱਚ *ਨੋਟੋ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ*, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਿਥ ਐਕਟ ਦੀ ਸਦੱਸਤਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ, ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦੇ ਕੁਝ ਠੋਸ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ।

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਹ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

39. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸਬਵਰਸਿਵ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਹਿਊਗੋ ਬਲੈਕ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 1950 ਦੇ ਸਬਵਰਸਿਵ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਐਕਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ" ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਹਿਊਗੋ ਬਲੈਕ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ: "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਭਾਸ਼ਣ, ਪ੍ਰੈਸ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਜਲਦੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਪਾਬੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ

ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਚਾਹੇ ਉਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ - ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਪਲ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਲ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

40. ਸੰਯੁਕਤ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਮੈਕਗ੍ਰਾਥ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਫਾਦਾਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: “ਵੱਡੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਲੈਣ ਦਾ ਪਰਤਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ”

41. ਕੀਸ਼ੀਅਨ ਬਨਾਮ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਰੀਜੈਂਟਸ ਆਫ਼ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਰੀਜੈਂਟਸ ਨੂੰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। . ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਬੂਤ ਬਣਾਇਆ। ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਬ੍ਰੇਨਨ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਖਾਸ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਿਰਫ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

42. ਯੇਟਸ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਐਸ. ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਿਥ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ (1) ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਖਤਾਪਲਟ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ, ਅਤੇ (2) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ

ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤਖਤਾਪਲਟ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ।

43. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕਲੇਰੈਂਸ ਬਰੈਂਡਨਬਰਗ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

44. ਵਿਟਨੀ ਬਨਾਮ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਸਿੰਡੀਕਲਿਜ਼ਮ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ, ਬੋਲਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ, ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਬਰੈਂਡੀਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਡਰ ਇਕੱਲੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਦਮਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਰਕਹੀਣ ਡਰ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦਮਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਇਸ ਡਰ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੁਤੰਤਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੰਭੀਰ ਬੁਰਾਈ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਤਰਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਹੈ।

45. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਗਿਟਲੋ ਬਨਾਮ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਹੋਮਜ਼ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣ ਅਤੇ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰਾਏ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਕਿ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ, ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇੱਕ ਰਾਜ ਸੰਗਠਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਹੋਮਜ਼ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ: “ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਭੜਕਾਊ ਸੀ। ਹਰ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਭੜਕਾਹਟ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਰੋਹ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ। .... ਪਰ ਦੋਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ”

46. ਵਿੱਚ *ਟਰਮਿਨੀਲੋ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਗੋ,* ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ "ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ" ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਭੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ".. ਭਾਸ਼ਣ ਅਕਸਰ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

47. ਵਿਚ *ਡੀ ਜੀ ਯੰਗ ਬਨਾਮ ਓਰੇਗਨ*, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿੰਡੀਕਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਓਰੇਗਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿੰਡੀਕਲਿਜ਼ਮ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਤੰਤਰ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਰੇਗਨ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। " ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਗਿਟਲੋ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਵਿਟਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿੱਟਾ

48. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਖਤਾਪਲਟ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਸ਼ਣ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਸੰਗਠਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਹ UAPA ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੋਕਥਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ.

49. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, UAPA ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਈ ਚੈਕ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

> • ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਾਪੀ ਲਗਾ ਕੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਲਾਊਡਸਪੀਕਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
>
> • ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਇਸ UAPA ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

• ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। "ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ" ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ। "ਅਤੇ" ਸੰਜੋਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਐਸਬੈਸਟਸ ਸੀਮੈਂਟ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ Ors.61, (ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ)]

ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

50. ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ (ਸੁਪਰਾ) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲੇ "ਮਹਾਨ ਪ੍ਰੇਰਕ ਮੁੱਲ" ਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ " ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਾਰ। ਇਹ ਉਹ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਅਰੂਪ ਭਯਾਨ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।

51. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1951 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਵਿਭਿੰਨ ਅਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਭਰਪੂਰ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ, ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੋਵੇ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ. ਮੈਂ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ

ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਬੈਂਚ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਾਂਗੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ, ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਵਿਕਾਸ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

52. ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ, ਉਹ ਵੀ ਲਗਭਗ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ' ਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸੀ। ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ।

53. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਵਾਲਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ
(ਸਹਾਇਕ: ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭਾਂਸ਼ੂ ਦਾਸ, LCRAs)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate